

PLATFORMA TRI SLOBODE ZA OČUVANJE PROSTORA ZA CIVILNO DRUŠTVO U REPUBLICI SRBIJI

S obzirom na to da je Evropska komisija uočila da u čitavom regionu Zapadnog Balkana postoje elementi zarobljene države koja podrazumeva stanje u kome vlast zloupotrebljava javne resurse u privatne svrhe i već nekoliko godina zaredom u izveštajima o napretku Republike Srbije konstatuje da nije postignut napredak u uspostavljanju povoljnog okruženja za razvoj civilnog društva i efikasan dijalog sa državom,

Imajući u vidu to da međunarodne institucije i organizacije, poput Evropskog ekonomskog i socijalnog komiteta, organizacije Freedom House i Globalne alijanse za građansku participaciju – CIVICUS, ukazuju na zabrinjavajuće trendove sužavanja prostora za civilno društvo u Republici Srbiji,

Uzimajući u obzir to da Vlada Republike Srbije nije usvojila Strategiju za stvaranje podsticajnog okruženja za razvoj civilnog društva u Republici Srbiji, da administrativni, stručni i finansijski kapaciteti Kancelarije za saradnju sa civilnim društvom Vlade Republike Srbije slabe iz godine u godinu, da se proces pristupanja EU ne koristi za suštinske reforme, da se prostor za debatu i dijalog između javnog i civilnog sektora sužava na dnevnom nivou, da GONGO¹ i PONGO² organizacije postaju jedini sagovornici u javnim raspravama čiji se komentari prihvataju, kao i to da se u Socijalno-ekonomskom savetu Republike Srbije ne vodi aktivan socijalni dijalog,

Naglašavajući sa posebnom zabrinutošću to da su organizacije civilnog društva izložene sve učestalijim napadima u prorežimskim medijima, kao i napadima na fizički integritet, ugled i čast njihovih aktivista i njihovu imovinu, a bez odgovarajuće reakcije nadležnih organa, kao i osude ovakvih dešavanja sa najviših nivoa vlasti u Republici,

Organizacije civilnog društva u Republici Srbiji pokreću Platformu Tri slobode za očuvanje prostora za civilno društvo u Republici Srbiji (u daljem tekstu: Platforma Tri slobode). Platforma Tri slobode predstavlja otvorenu platformu za delovanje organizacija civilnog društva u cilju zaštite i unapređenja slobode udruživanja, slobode okupljanja i slobode informisanja. Ove tri slobode osiguravaju prostor za razvoj civilnog društva i aktivno učešće građana u javnom životu.

Platforma Tri slobode delovaće kao zajednički front organizacija civilnog društva (udruženja, strukovnih i profesionalnih organizacija, fondacija, zadužbina i svih drugih oblika udruživanja, uključujući i neformalne grupe građana) za zaštitu ugroženih sloboda i za stvaranje uslova za nesmetano učešće građana u javnim poslovima kroz razvoj civilnog društva.

Opšti cilj Platforme je doprinos demokratizaciji društva, izgradnji pravne države i aktivnom učešću građana i građanki u kreiranju i sprovođenju socijalnih i ekonomskih reformi kroz zaštitu i punu primenu tri slobode: udruživanja, okupljanja i informisanja

¹ GONGO (*Government-organized non-governmental organization*) je nevladina organizacija koja je osnovana ili sponzorirana od strane vlade sa ciljem da zastupa njene političke interese.

² PONGO (*Party-organized non-governmental organization*) je nevladina organizacija koja je osnovana ili sponzorirana od strane političke partije sa ciljem da zastupa njene političke interese.

Posebni ciljevi Platforme su:

- Uspostavljanje zajedničkog kanala komunikacije sa predstavnicima vlasti u Republici Srbiji i predstavnicima međunarodnih institucija radi ispunjenja zahteva sadržanih u Platformi;
- Pružanje međusobne pravne pomoći, medijske i stručne podrške u zaštiti imovine, fizičkog integriteta i interesa svake potpisnice Platforme i njenih članica i članova;
- Osnaživanje građana i građanki kroz informisanje i uključivanje u praćenje ispunjenja zahteva sadržanih u Platformi;
- Komunikacija i koordinacija sa rastućim brojem različitih građanskih pokreta koji zastupaju stavove i probleme različitih društvenih grupa, kako bi se problem i zahtevi građana i građanki učinili vidljivijim za donosiocice odluka.

Zahtevi koji se upućuju donosiocima odluka su sledeći:

1) Zahtevi Vladi i Narodnoj skupštini Republike Srbije:

- Osiguravanje pune primene prava na slobodu mirnog okupljanja svih građana i građanki, što posebno uključuje hitno zaustavljanje kampanje i narativa predstavnika vlasti protiv organizatora i učesnika različitih protestnih skupova građana i građanskih pokreta, kao i objektivno razmatranje protestnih zahteva, a posebno onih koji se odnose na ukazivanje na kršenje propisa Republike Srbije od strane državnih službenika i nosilaca javnih funkcija;
- Hitno preduzimanje mera za osiguravanje međunarodnih standarda zaštite slobode medija i prava na slobodu informisanja uključujući i promenu postojećih praksi kojima se obesmišljavaju ključni principi medijskog zakonodavstva, kao i odgovarajuću izmenu propisa, u skladu sa izveštajima i preporukama domaćih i međunarodnih organizacija;
- Održavanje suštinskih javnih rasprava i šireg dijaloga o ključnim društvenim problemima i uključivanje građana i građanki, organizacija civilnog društva i stručne javnosti u skladu sa Ustavom Republike Srbije, Zakonom o državnoj upravi, Zakonom o lokalnoj samoupravi, Zakonom o planskom sistemu Republike Srbije, Smernicama za saradnju Pregovaračkog tima za vođenje pregovora o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji i pregovaračkih grupa sa predstavnicima organizacija civilnog društva, Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji i Privredne komore Srbije nakon dostavljanja Rezultata skringinga, Smernicama za uključivanje civilnog društva u proces donošenja propisa, itd.;
- Objektivno razmatranje stavova civilnog društva i stručne javnosti u vezi sa donošenjem i primenom ključnih reformi koje garantuju tri slobode (promena Ustava, nezavisnost pravosuđa, pravo javnosti da zna, izbor članova i položaj nezavisnih institucija, medijski propisi, decentralizacija, zakoni i drugi akti koji se tiču građanske participacije);
- Primena kriterijuma za uključivanje organizacija civilnog društva u procese donošenja odluka koji se zasnivaju na stručnosti, autoritetu u lokalnoj zajednici i broju uspešno realizovanih projekata, kako bi se zaustavila praksa zamene legitimnih i relevantnih sagovornika novoformiranim organizacijama bliskim vlasti i/ili političkim strankama (GONGO i PONGO organizacije);

- Javna i nedvosmislena osuda progona, medijskih hajki i verbalnih i fizičkih napada na aktiviste i aktivistkinje civilnog društva i novinare i novinarke;
- Osiguravanje poštovanja pravnih mehanizama Republike Srbije koji omogućuju primenu svih napred navedenih zahteva na lokalnom nivou.

2) Zahtevi Evropskoj uniji:

- Da efikasnije prati reforme u oblasti vladavine prava u zemljama koje pristupaju EU, uključujući i Republiku Srbiju, tako što bi po metodologiji tzv. *Pribe* izveštaja sprovela nezavisnu i sveobuhvatnu analizu mehanizama koji ugrožavaju demokratiju i dovode do zarobljavanja države kroz zloupotrebu javnih resursa i državnih institucija u političke svrhe ;
- Da uspostavi zajednički stalni nadzorni mehanizam za praćenje primene Smernica za EU podršku civilnom društvu u zemljama u procesu produživanja i borbu protiv sužavanja prostora za rad civilnog društva u Republici Srbiji, zajedno sa Savetom Evrope i Organizacijom za evropsku bezbednost i saradnju, i da o njegovim nalazima obaveštava Vladu Republike Srbije i javnost;
- Da do kraja 2019. godine preduzme dodatne konkretne i odlučne korake u cilju sprečavanja trenda sužavanja prostora za rad civilnog društva u Republici Srbiji.

3) Zahtevi međunarodnim organizacijama:

- Da javno osude svaki napad na organizacije civilnog društva u Republici Srbiji od strane nosilaca javnih funkcija i drugih predstavnika vlasti, kao i napade na njihovu imovinu i na fizički i psihički integritet njihovih članica i članova;
- Da objektivno razmotre svoje odluke o pružanju podrške Vladi Republike Srbije u oblastima u kojima Vlada krši proklamovane principe međunarodne saradnje, a posebno one koji se odnose na transparentnost i učešće javnosti u donošenju odluka.

Potpisnice Platforme:

1. A11-Inicijativa za ekonomska i socijalna prava _____
2. Autonomni ženski centar _____
3. Beogradski centar za bezbednosnu politiku _____
4. Beogradski centar za ljudska prava _____
5. Catalyst fondacija _____

6. Centar za kulturnu dekontaminaciju (CZKD) _____
7. Centar za praktičnu politiku _____
8. Centar za istraživanje, transparentnost i odgovornost (CRTA) _____
9. Građanske inicijative _____
10. Helsinški komitet za ljudska prava u Srbiji _____
11. Nacionalna koalicija za decentralizaciju _____
12. Naša zadužbina _____
13. Novi optimizam _____
14. Partneri Srbija _____
15. Slavko Ćuruvija fondacija _____
16. Srbija u pokretu _____
17. Trag fondacija _____
18. Transparentnost Srbija _____
19. YUKOM - Komitet pravnika za ljudska prava _____
20. Inicijativa mladih za ljudska prava _____